

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/172/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4314225224
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4314225224.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dagmar Podhorcovej a sudkýň JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Antovszká, s. r. o., so sídlom Bratislava, Bárdošova 2/A, IČO: 36 866 881, proti žalovanej: Bc. W. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. O. XXX, o zaplatenie 6.891,24 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice z 9. októbra 2018, č. k. 11C/222/2016-138, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 6.891,24 eura, obchodný úrok v sume 383,86 eura, poplatky v sume 67,96 eura, úrok z omeškania v sume 3,92 eura a ročný úrok z omeškania vo výške 8,75% zo sumy 7.285,10 eura od 03.01.2013 do 06.03.2014, ročný úrok z omeškania vo výške 8,75% zo sumy 7.275,10 eura od 07.03.2014 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 02.07.2012 uzatvorili strany sporu zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanej úver výške 7.000 eur. Žalovanej vznikol voči žalobcovi záväzok uhrádzať mesačne dohodnuté splátky po 112,67 eura s dohodnutou úrokovou sadzbou 14,90 % s tým, že tento úver s úrokmi mala zaplatiť do 15.06.2022. Keďže si žalovaná svoju povinnosť riadne nespĺnila, došlo k zosplatneniu úveru ku dňu 02.01.2013. Po zosplatnení úveru žalovaná uhradila ešte 10 eur, čím sa nedoplatok na istine úveru znížil na sumu 6.891,24 eura. Žalovanej vznikla povinnosť zaplatiť uvedené sumy vo výrokovej časti rozsudku, a aj úrok z omeškania od dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru tak, ako je uvedené tiež vo výrokovej časti rozsudku. Úverovú zmluvu vyhodnotil ako zmluvu spotrebiteľskú. Právne vec odôvodnil v zmysle § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, § 497, § 502 ods. 1 prvej vety, § 504 Obchodného zákonníka, § 2, § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. v znení platnom a účinnom k 02.07.2012. Mal preukázané, že žaloba je sčasti dôvodná, pretože žalovaná žalobcovi pohľadávku v uvedenej výške neuhradila avšak ani ju nerozporovala. Ďalej argumentoval, že žalobu nepovažoval za dôvodnú v časti, v ktorej sa žalobca od žalovanej domáhal zaplatenia zmluvného úroku vo výške 14,90% ročne zo sumy 6.901,24 eura od 03.01.2013 do 06.03.2014, obchodného úroku vo výške 14,90% ročne zo sumy 6.891,24 eura od 07.03.2014 do zaplatenia. Pri rozhodovaní prihliadol na to, že dohodnuté úroky z poskytnutého úveru patria žalobcovi len do vyhlásenej predčasnej splatnosti úveru, do 02.01.2013. Zmluvný úrok je plnenie, ktoré má akcesorickú povahu a je spojený s istinou úveru, od ktorej závisí aj

samotný zmluvný úrok. Zmluvný úrok predstavuje v podstate odplatu veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov dlžníkovi. Ak veriteľ poskytne dlžníkovi úver, má nárok na vrátenie poskytnutej sumy a tiež aj na úhradu zmluvných úrokov. V prípade zosplatnenia úveru ide o splatnosť celého dlhu, ktorého plnenie bolo dohodnuté v splátkach. Pri zosplatnení úveru s dohodnutými zmluvnými úrokmi z úveru teda dochádza k zrušeniu povinnosti splácať dlh v splátkach, v ktorých boli zahrnuté úroky z úveru a veriteľovi vzniká nárok na jednorázové vrátenie istiny úveru, vrátane úrokov z úveru, ktoré boli kapitalizované ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ má právo hneď získať späť požičanú peňažnú sumu a dlžník, v danom prípade spotrebiteľ, už nemá žiaden právny titul na to, aby mal naďalej veriteľom poskytnuté finančné prostriedky a veriteľ už nemá právo, aby si voči dlžníkovi uplatňoval nárok na úroky z úveru, ktoré by mu patrili, keby ich mal právo mať naďalej u seba dlžník, v danom prípade spotrebiteľ. Po zosplatnení úveru žalovaný (spotrebiteľ) nemá už právny titul mať u seba peňažné prostriedky z úveru a žalobca (dodávateľ - veriteľ) tak nemal dôvod, aby naďalej inkasoval úroky z úveru, ktoré by mu patrili len vtedy, ak by ich žalovaný (dlžník - spotrebiteľ) mal oprávnené a užíval ich. Súd je toho názoru, že po zosplatnení úveru už žalobca nemá právo na dohodnuté úroky, ale má právo na úroky z omeškania zo sumy uvedenej v zosplatnení. Ak by došlo k dohode medzi dodávateľom a spotrebiteľom o tom, že spotrebiteľ má popri úrokoch z omeškania povinnosť platiť aj úroky z úveru po splatnosti pohľadávky, t. j. od zosplatnenia až do splatenia úveru, takáto dohoda by spôsobovala značnú nerovnováhu na škodu spotrebiteľa, ktorého postavenie by sa výrazne zhoršilo čo by vyvolávalo hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, ktorou spotrebiteľ nesporne je. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania. Súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98, z ktorého vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% i keď mal čiastočný procesný úspech, ale len v nepatrnej časti (v časti uplatneného príslušenstva pohľadávky - pokiaľ ide o obchodný úrok od 03.01.2013.).

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, a to v jeho zamietajúcej časti, domáhajúc sa jeho zmeny a vyhoveniu žalobe v plnom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že s argumentmi súdu prvej inštancie sa nestotožňuje, považuje rozsudok v napadnutej časti za nesprávny a odôvodňuje odvolanie tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Nárok na zaplatenie obchodného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t. j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchýlne. Pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania. Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná, a preto je rozhodujúce, ako sa strany v zmluve dohodli. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Poukázal na ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Citoval rozhodnutia všeobecných súdov s obdobnou problematikou a rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/212/2014 zo dňa 21.08.2014. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98, na ktoré súd prvej inštancie poukazuje sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru.

3. Žalovaná sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote (§ 362 CSP), a že spĺňa náležitosti § 365 a nasl. CSP preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť. Výrok rozsudku, ktorými bolo žalobe čiastočne vyhovené, pre absenciu odvolania nadobudol právoplatnosť.

5. V prejednávanej veci sa žalobca od žalovanej domáhal zaplatenia žalovanej istiny spolu s úrokom z omeškania, pričom žalobu odôvodnil tým, že so žalovanou uzatvoril dňa 02.07.2012 úverovú zmluvu

č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcom žalovanej poskytnutý úver vo výške 7.000 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v splátkach po 112,67 eura mesačne, s poplatkom za správu úverového účtu 1,99 eura mesačne. Termín splatnosti prvej anuitnej splátky bol stanovený na deň 16.07.2012, s počtom anuitných splátok 120, termínom splatnosti v 15.-ty deň kalendárneho mesiaca, splatnosť úveru nastane dňa 15.06.2022. Výška RPMN 16,75%, priemerná RPMN ku dňu podpisu úverovej zmluvy 12,55%, teda celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť je 13.759,20 eura. Vzhľadom na to, že si žalovaná neplnila svoje povinnosti, žalobca pristúpil k zosplatneniu úveru ku dňu 02.01.2013.

6. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

8. Pokiaľ ide o vec samú, je potrebné konštatovať, že vo vzťahu k zamietajúcej časti výroku rozsudku súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto skutkových a právnych zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa preto stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a s osvojením náležitého a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku dodáva nasledovné.

9. Žalobca v podanom odvolaní namieta nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

10. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

11. Je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaná je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

12. Je nutné prisvedčiť právnej argumentácii súdu prvej inštancie v súvislosti s tvrdením, že podľa ustálenej súdnej praxe (uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.09. 2012) vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (R 59/1998, 4Obo/143/1998). Takýto záver Ústavného súdu je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami.

13. Odvolací súd vyzdvihuje, že pokiaľ veriteľ (v danom prípade žalobca), pristúpil k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie

už úrokov z úveru. Správne túto situáciu vyhodnotil súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia a v závislosti od toho upravil sumu, ktorú je možné priznať žalobcovi a správne uzavrel, že nie je možné priznať úroky z úveru za čas po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania tak, ako to vyplýva z citovaného uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998.

14. K námietkam žalobcu uvedených v odvolaní odvolací súd udáva, že žalobca sa dovoláva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za potrebné objasniť inštitút predčasného zosplatenia úveru a jeho právny režim.

15. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej požičanej istiny, kým dohodnutý úrok predstavuje cenu, za ktorú veriteľ poskytuje dlžníkovi istinu k dispozícii. Tento zisk predstavuje práve dohodnutý úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Takýto úrok predstavuje kapitalizovanú odplatu za celé obdobie postupného splácania úveru v splátkach. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov, kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. Teda zosplatením úveru nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, s ktorou môže disponovať. Tým teda stráca nárok veriteľ na úroky za požičané peňažné prostriedky od spotrebiteľa. Ak teda spotrebiteľ už nemá právny titul na peňažné prostriedky u seba tieto užívať, niet dôvodu už na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by si spotrebiteľ mal právo držby finančných prostriedkov, inak by nastal nespravodlivý a ústavne nekonformný stav pre spotrebiteľa, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo zmluvy. Išlo by teda o stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by mal nárok na dohodnuté úroky, ako keby k zmene záväzku nedošlo. Spotrebiteľ by nemal žiadne garantované práva, ktoré by mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolané zmenou záväzku. Navyše by došlo k hrubej nadvláde veriteľa, ak by bol tento nečinný pri vymáhaní svojej pohľadávky a odplatné úroky by si nárokoval aj pri svojej potencionálnej nečinnosti. Takéto správanie dodávateľa nemôže byť podporované a požívať právnu ochranu.

16. Odvolací súd dodáva, že i akákoľvek dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách, platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavujú značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne dojednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne. Odvolací súd sa preto stotožňuje s názorom o neplatnosti takejto dohody (o úrokoch popri úrokoch z omeškania) pre rozpor so zákonom (§ 39 a § 52 ods. 2 v spojení s § 517 ods. 2 OZ).

17. Z uvedených dôvodov odvolací súd v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP a v naň nadväzujúcim výroku o náhrade trov konania.

18. O náhrade trov odvolacieho rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a v danom prípade úspešnej žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože v priebehu odvolacieho konania jej žiadne trovy nevznikli, čím bol daný dôvod pre aplikáciu článku 4 CSP.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).